

Halmstad

Halmstad 2011-11-14

Välfärd – inte vinstuttag

Låt oss utvärdera

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Sammanfattning.....	4
Forskningsperspektiv på privatiseringar.....	7
Privatiseringar i Halmstad kommun.....	12
Privatiseringarnas konsekvenser.....	21
Våra besked.....	23
Källor.....	24

Förord

För oss socialdemokrater är **välferden tillsammans med jobb och sysselsättning** nyckeln till ett starkt och konkurrenskraftigt samhälle. Vi vet att en kvalitativ välfärd ger individen möjligheter vilket också främjar Halmstad och Sverige samhällsekonomiskt.

Vi vet också att välfärden ska vara **gemensamt finansierad** för att fungera väl. Alla barn ska få gå i en bra skola, alla som är sjuka ska ha rätt till vård efter sina behov och ålderdomen ska vara värdig genom all det stöd och hjälp som senioren kan behöva. Vuxenutbildningen ska möjliggöras genom hela livet för nya chanser vid exempelvis arbetslöshet.

För oss betyder välfärden helt enkelt precis det som ordet antyder, att färdas väl genom livet.

Den privatiseringsvåg som de borgerliga satt ton för i Halmstads kommun är oroväckande. Vi har därför valt att sammanställa den här skriften, helt enkelt för att få en övergripande bild av hur privatiseringarna i Halmstad ser ut.

Vid vår genomgång av konkurrensutsättningar och hur den borgerliga strategin är byggd upptäcktes en syn som gör att den hotar välfärden i vår kommun, både på kort och på lång sikt. Det har allt tydligare utkristalliserats att Alliansens mål är att driftsformen i välfärden ska ske i bolagsform med vinstintresset som drivkraften framför allt annat. Likaså har den borgerliga majoriteten infört den så kallade utmaningsrätten, vilken också öppnar upp för privatiseringar. Utmaningsrätten möjliggör för

privata aktörer att själva ta initiativet till konkurrensutsättning av kommunal verksamhet.

Vi Socialdemokrater har högre ambitioner än att låta våra kommuninvånare förvandlas från medborgare i vår kommun till kunder på en vinstdriven marknad. Ingen ska tjäna pengar på att våra äldre är sjuka och har behov. Detta är inte enbart otillbörligt utan moraliskt förkastligt.

Vår socialdemokratiska målsättning är en kvalitativ välfärd för alla, där skattemedel återinvesteras in i välfärden istället för att användas till vinstuttag.

Sammanfattning

Valuta för skattepengarna handlar om sunt förnuft och att vi får det vi efterfrågar till rimliga kostnader. Att vara för denna hållning har inget emot att vara emot privata alternativ i sig men det handlar om hur vi använder våra pengar och hur effekten av detta blir. I denna sammanfattning vill vi konkretisera detta förhållningssätt genom att belysa skolan som är en av de mest konkurrensutsatta verksamheterna vi har på kommunal nivå.

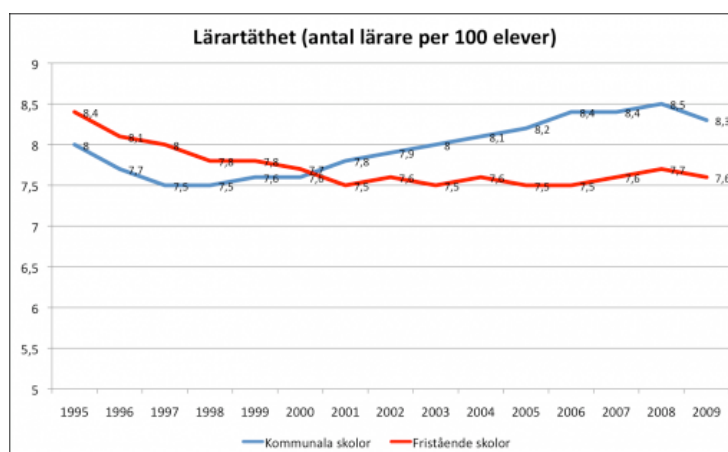
Fristående skolor har i princip fri etableringsrätt. Politiker kan inte styra deras ersättning. Då blir det såhär:

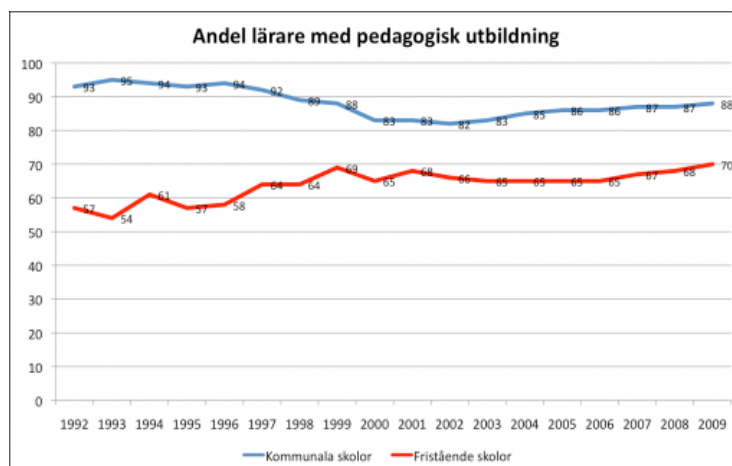
	Kommunala skolor	Fristående skolor
Antal lärare per 100 elever	8,3	7,6
Andel behöriga lärare (%)	88	70
Lokalyta per elev (kvm)	18	10
Snittkostnad per elev (kr/år)	83700	77300

(Källa: Skolverket)

Eftersom skolan idag får en fast summa av kommunens skatteintäkter för varje elev de tar emot – skolpengen – så är enda sättet att skapa vinst att spara in på utgifterna. Ju fler elever man lockar till sig, samtidigt som man sparar så mycket som möjligt per elev, desto större blir vinsterna. Detta är förklaringen till att fristående skolor både har betydligt lägre lärartäthet och lägre andel behöriga lärare – personalkostnaderna är en av de största utgiftsposterna för skolverksamhet:

(Källa: Skolverket)

(Källa: Skolverket)

Ovanstående diagram visar situationen i grundskolan; i gymnasiet är skillnaderna ännu större. Där är lärartätheten 8,2 per 100 elever i kommunala skolor, jämfört med 6,8 i fristående gymnasier. 56 procent av lärarna i fristående gymnasier har pedagogisk utbildning, jämfört med 79 procent i kommunala gymnasier.

Ett vanligt argument för privata inslag i välfärden är att det ska förbättra kostnadshandlingen: privata intressen är mer effektiva, de kommer helt enkelt att spara in pengar åt skattebetalarna. Men om man nu tror på det, så är det helt uppenbart att friskolesystemet är felaktigt utformat. Skolpengen är som sagt en fast summa och lika för alla. Det spelar ingen roll hur effektiv en enskild friskola än är – de pengar som sparas går inte tillbaka till skattebetalarna. I bästa fall återinvesteras de i verksamheten så att eleverna får del av dem, men betydligt vanligare är att de blir till vinst som på olika sätt delas ut till ägarna. Om det blir pengar över i en kommunalt driven skola däremot (vilket inte är så ovanligt som man kan tro), så går de undantagslöst tillbaka till verksamheten. Antingen till den aktuella skolan eller till kommunens andra verksamheter. För skattebetalaren är det alltså *dyrare* med friskolor än med kommunala skolor.

Och eftersom skolor inte upphandlas – vilket många verkar tro – utan det i princip råder helt fri etableringsrätt för vem som helst som vill öppna en ny skola, så kan inte kommunen skriva avtal med skolorna där de exempelvis reglerar hur hög lärartätheten ska vara, eller andra kvalitetsaspekter.

Det svenska friskolesystemet unikt i världen. I många andra länder finns det privata skolor, men det är ovanligt att aktiebolag tillåts som huvudmän, och det är sällan tillåtet att dela ut de vinster som uppstår av skattemedel.

I Norge är det ett krav att alla offentliga medel ska komma eleverna till del. I Finland drivs skolorna av allmännyttiga samfund och får inte drivas för ekonomisk vinning. I Danmark får bara icke-vinstdrivande stiftelser vara huvudmän, inte aktiebolag. Dessutom får en enskild huvudman inte driva fler än en skola. På det sättet försvarar politiker i Norge, Finland och Danmark barnens rätt till en god utbildning före vinstintresset.

Nu valde vi just skolmarknaden som ett exempel i denna sammanfattning men detta förhållningssätt är lika tillämpligt på andra områden där välfärd privatiseras. Kvalité och valuta för skattepengarna är inte kompatibelt med vinstmaximering i välfärden.

Forskningsperspektiv på privatiseringar

I september i år kom forskningsantologin: *Konkurrensens konsekvenser. Vad händer med svensk välfärd?* (SNS Förlag). Rapporten är skriven av ett antal framstående forskare på Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS). SNS rapport visar på att privatiseringens effekter inte utvärderats tillräckligt och att det inte finns några som helst bevis på att privatiseringarna, som lovats och även idag framhålls höja effektiviteten och förbättra kvaliteten på välfärdstjänster.

De få utvärderingar som finns visar tvärtemot att privatiseringarna gett en del negativa effekter. Vad gäller till exempel friskolor har man tittat på ett antal faktorer vilket visar att konkurrensen inte har gett bättre genomsnittsresultat, däremot betygsinflation och segregation. Skillnaderna mellan skolorna har ökat genom att högpresterande elever från välbeställda familjer samlas i vissa skolor. Och det är på skolområdet privatiseringstakten går snabbast.

Fristående skolor

Skolinspektionens rapport (Beslut om tillstånd för fristående skolor, 2011) visar dock att allt fler friskolor får nej på sina ansökningar. De vanligaste anledningarna är att de ansökande friskolorna inte har tillgång till arbetsplatsförlagt lärande eller skolbibliotek, de har ohållbara elevprognoser och det råder en tuffare konkurrens om eleverna. Enligt Kjell Hedvall, avdelningschef på Skolinspektionen är det anmärkningsvärt många som har ansökt om att starta gymnasieskola utan att ha ordnat med företag som kan ta emot eleverna för arbetsplatsförlagt lärande, APL. Att detta finns på plats redan från början är helt grundläggande för att eleverna på gymnasieskolans nya yrkesprogram ska få den utbildning de

har rätt till. Hittills har drygt 40 procent av ansökningarna om gymnasieskolor fått avslag på grund av bland annat detta.

Det finns också ansökningar om gymnasieskolor som uppfyller alla övriga krav, men som ändå får avslag på grund av att det redan finns tillräckligt med gymnasieskolor på orten. Friskolan skulle då medverka till en över etablering och riskera att slå ut kommunala skolor i området. Ungefär var fjärde avslag om gymnasieskolor beror på detta.

I Halmstad säger dock den borgerliga majoriteten ja till friskolorna och går emot förvaltningens rekommendationer. Det är dock Skolinspektionen som slutligen beslutar om en friskola ska få etablera sig eller ej.

Äldreomsorg

Den allmänna utvecklingen i produktionen av välfärdstjänster, framför allt inom äldreomsorgen, går mot allt fler och större vinstdrivande bolag. Koncentrationen är tydligast inom äldreomsorgen där Attendo Care och Carema Care står för halva den privata marknaden (Dagens Samhälle nr 30 2011). Attendo Care och Carema Care ägs båda av olika riskkapitalbolag med säten på Jersey, ett känt så kallat skatteparadis.

Privatiserade välfärdstjänster- en kvasimarknad

De flesta välfärdstjänster som produceras av privata bolag befinner sig på en form av kvasimarknad. De faller varken under offentlig kontroll och principer eller under marknadens mekanismer. Kvasimarknader sägs fungera väl om konkurrens baseras på priser, om det finns korrekt och komplett information om kvalitet, om det är begränsade transaktionskostnader, om det inte finns drivkrafter att välja de lättaste kunderna, och när individens bästa är detsamma som samhällets bästa. Dessutom behöver det vara lätt att välja om (LeGrand och Bartlett 1993).

Men så är det inte. Det finns brister. Till exempel så kan friskolor konkurrera med att visa upp att de har elever med höga betyg och kanske då hellre sätter högre betyg än de borde. Det finns alltså inte en "korrekt information om kvalitet". I SNS rapport påpekar man också att det skett en betygsinflation. Dessutom blir individens bästa (som i ett kort skede kan verka vara (för) högt betyg) blir inte samhällets bästa (på grund av sämre kunskaper och betyg som inte går att lita på som kvalitetsindikator).

Vad gäller att det ska vara lätt att välja så finns det privatiserade verksamheter i Sverige idag där det ändå inte går att välja. Det går alltså inte att "rösta med fötterna" som man kan göra när man befinner sig på en "riktig" marknad men man får heller inte den trygghet och insyn och verksamheten omfattas inte av alla regler som finns inom den heloffentliga sfären. Man befinner sig helt enkelt mitt emellan dessa två alternativ.

Som SNS rapport visar finns också få uppföljningar och utvärderingar av privat verksamhet. I brist på bra kvalitetsmått och utvärderingar av dessa har inte heller kunden någon möjlighet att göra välinformerade val. Dessutom är val inom välfärdsområdet till sin natur ofta oåterkalleliga. Har du valt en vårdmetod som gör dig sjukare kan du knappast välja om. Har du gått ett år på en dålig skola krävs det att du går om ett helt läsår för att kunna göra om det valet. Därtill visar undersökningar att medborgarna främst uppskattar kontinuitet i välfärdstjänsterna. Det gäller inte minst i äldreården. LOV – Lagen om valfrihet som införts i många kommuner (till exempel i Halmstad) förutsätter också att äldre kan göra informerade och upplysta val. Något som alla äldre inte har möjlighet och kapacitet att göra och speciellt inte om de inte har några verkliga kvalitetsmått och utvärderingar att utgå ifrån utan endast vårdföretagens reklam. Äldre,

sjuka, handikappade och andra människor som behöver vård är många gånger heller inte en målgrupp som lätt kan hävda sina intressen och ställa krav på välfärdstjänsterna.

I en rapport från Demokratirådet (2002:88) uttrycks att, som man kallar det "hybridformer av offentlig och privat sammanblandning", gör att "uppgifts- och ansvarsfördelningen är otillräcklig vad gäller precision och förutsägbarhet". Kontrakt, avtal och entreprenader kan vara så bristfälligt utformade att ansvaret hamnar mellan stolarna. Detta understöds även av ett flertal andra forskare (Feldman & Khademian, 2005:140, Pierre och Peters, 2005:117). Det blir helt enkelt lättare för företagen att skylla ifrån sig och svårare för "kunderna" att utkräva ansvar och ställa krav när det inte är tydligt vem som är ansvarig.

Även SKL, Sveriges kommuner och landsting trycker på vikten av att skriva välformulerade kontrakt och framför allt att följa upp verksamheten. Göran Stiernstedt, chef för avdelningen för vård och omsorg på SKL menar att det är en ganska stor omställning för kommunerna som länge drivit hälso- och sjukvård i egen regi att nu ha privata utförare. Det är skillnad när vård- och omsorg utförs av en privat entreprenör, I den egna verksamheten får man sin budget, och kommunen håller nära kontakt och löpande kontroll. För att få insyn i den privata verksamheten krävs en riggad organisation, något kommunerna måste vara medvetna om när de lägger ut verksamhet på entreprenörer. SKL rekommenderar oanmälda besök för att få en verklig bild av verksamheterna i privat regi (Svenska dagbladet 7 november 2011). Och fler kommuner ökar nu kontrollen på grund av den senaste tidens vårdskandaler. 8 av 10 kommuner inför ökad kontroll av äldreomsorgen och Socialstyrelsen ska granska kommunernas granskningar (Dagens samhälle, nr 39, 2011).

Privatiseringar i Halmstads kommun

Servicenämnden

Det som främst diskuterats inom nämnden är Vallåsskolans kök där Alliansen vill inleda en förstudie kring privatisering. Den privatiseringen motiveras med ekonomiska argument.

Den andra privatiseringsmöjligheten man ser berör städenheter där Alliansen istället motiverar det med att personalen är slö och ineffektiv. De ekonomiska argumenten går självfallet att resonera kring även om vi hellre hade velat se en helhet och sätta kvalitén som den främsta utgångspunkten. De nedsättande beskrivningar man gör av personal inom städenheten har vi svårt att se som rimliga eller att det är privatisering som är lösningen. Det är ett ledningsproblem och bör så hanteras i den befintliga organisationen.

Vidare finns det starka påtryckningar gentemot tjänstemän att driva på uppstarter av olika förstudier. Vi menar i kontrast att det första som bör göras är att på ledningsnivå ta tag i de ledningsproblem som eventuellt finns ute i verksamheterna. För det andra vill vi ha en omfattande och tydlig konsekvensbeskrivning i samband med de eventuella förstudier som nämnden beslutar om. Privatisering i sig är inget argument. För oss Socialdemokrater är det kvalitén som alltid ska vara utgångspunkten.

Hemvårdsnämnden

Nu driver Attendo Care verksamheten på Andersbergs, Patrikshill och Nissastrands äldreboenden. Kritiken mot privata aktörer runt om i landet har varit massiv och oegentligheter har även uppdagats här i Halmstad.

En viss översyn sker men i alldeles för låg omfattning. Inom hemtjänsten har man infört LOV (konkurrensutsättning enligt Lagen om valfrihet).

Att det är vinstdrivande verksamhet som är det enda intressanta för Alliansen är uppenbart när man nyligen sa nej till personaldrivna äldreboenden, så kallade intraprenader. Det handlar alltså inte om kvalitet utan om att företag ska göra vinster på äldre och deras vårdbehov.

Dessutom har hemvårdsnämnden nyligen antagit en konkurrensutsättningsplan. Bland vill den borgerliga nämnden upphandla den centrala tvätten, måltider och hälso- och sjukvård. Tanken är också att nämndens nybyggnation ska konkurrensutsättas.

Barn- och ungdomsnämnden

Fristående förskolor

Några nya fristående förskolor är aktuella och redovisas nedan (totalt med de som funnits sedan tidigare handlar det i dagsläget om 27 fristående förskolor) För att ytterligare driva på utvecklingen för fler fristående drivna förskolor har den borgerliga majoriteten i Halmstad beslutat att aktivt gå ut med marknadsföring och uppmuntra fler att starta privata förskolor, bekostat via skattemedel.

Ett problem med många av de fristående förskolorna är att det i huvudsak handlar om förskolor med endast en eller två avdelningar, när de nya kommunala förskolorna som byggs i huvudregel planeras för att rymma fyra avdelningar. Med det senare finns både ekonomiska och kvalitetsmässiga fördelar, inte minst är samordningsfördelarna stora vad gäller personal, kompetens etc.

- Start av ny fristående förskola på Öster. Humlan, startar januari 2012, drivs som egen firma.
- Snuttisens förskola, på Bohusgatan, start maj 2011.
- Vittra förskola, start augusti 2011
- Storkens stuga i Frösakull, har skiftat ägare, nu Smultronställets förskola.

Fristående skolor

Vad gäller friskolor syns en markant ökning beträffande ansökningar om tillstånd att starta. Av dessa har den borgerliga majoriteten utan vidare analys eller hänsyn till elevströmmar, yttrat sig positivt om samtliga friskoleansökningar i sina svar till skolinspektionen. Det har inneburit att man gått tvärsamt förvaltningens tjänsteyttrande som pekat på flera viktiga saksaker till att inte godkänna alla ansökningar. Men det är inte kommunen som i slutändan avgör om en friskola får starta, utan skolinspektionen. De flesta har dock hittills givits positivt klartecken. Därför kan antalet friskolor på grundskolenivå i Halmstad mycket väl mer än fördubblas de närmaste åren.

Anmärkningsvärt är att den borgerliga majoriteten urskillningslöst säger ja till samtliga friskoleansökningar, utan grundlig analys av vare sig om eller var i kommunen det finns behov av ny skolverksamhet. Det faktum att kommunens egen skollokalsöversyn dessutom bara är i sin linda, dvs. hittills bara kommit igång, gör att man starkt kan ifrågasätta motiven bakom majoritetens agerande. Driftsformen är uppenbarligen den enda drivkraften, när det för istället borde vara kvaliteten.

Med den överetablering som nu riskerar att skapas, samt de dubbla kostnader som uppstår när kommunen måste stå som huvudgarant för att alla elever har en plats, gör situationen prekär. Det är inte helt otroligt att

anta att vi framöver kommer att stå inför en situation med neddragningar och där skolpersonal sägs upp.

En annan anmärkningsvärd detalj är att friskolorna i kommunen betalar en lägre avgift för hyror av idrottshallar än de kommunala. Det borde regleras så att det är likvärdiga villkor, det borde vara en självklarhet. Här har Femklövern inte gett något besked över huvud taget trots att de är medvetna om det läget.

Skolinspektionen har vid sin tillsyn av friskolor i Halmstad hittat brister som man nu kräver åtgärder kring. Att utan närmare konsekvensanalys fortsätta att godtyckligt godkänna skolor och inte ta ansvar för tillsyn är allvarligt.

Aktuellt nu

- Örjanskolan lades ned 2009 med motiveringen att en ombyggnad skulle bli alltför kostsam. Internationella Engelska skolan övertar nu lokalerna och ett hyreskontrakt med kommunen klart, oktober 2011. Kommunen renoverar skolan för 30 miljoner i samband med att friskolan tar över. Nu fanns det alltså pengar.

Redan etablerad fristående skolverksamhet i kommunen

Vittra, aktiebolagsform

Wallbergs,

Eketånga montessori, kooperativt

Fristående skolor som ansökt och fått ja av skolinspektionen

Kunskapsskolan

John Bauer

Fristående skolor som ansökt och fått nej av skolinspektionen

Baggium

Fristående skolor som återtagit sina ansökningar innan bedömning

Folkuniversitetet

Jensen

Teknik- och fritid

Trenden inom teknik- och fritidsförvaltningen är att allt större volymer läggs ut på entreprenad.

Förvaltningen upphandlade tjänster för totalt 136 Mkr år 2009 och 140 Mkr år 2010. Tjänsterna som upphandlades är bland annat beläggnings- och snöröjningsentreprenader samt diverse anläggnings- och exploateringsentreprenader.

Vad vi erfar finns det idag inga kända kvalitets- och effektivitetsuppföljningar ifråga om förvaltningens upphandlingar. Detta är bekymmersamt eftersom majoriteten i nämnden har signalerat att ännu mer verksamhet ska läggas ut trots att aktuella utvärderingar saknas.

I sak anser vi att kommunen bör upphandla diverse entreprenader för exempelvis exploatering och byggnation.

Däremot är det vår bestämda uppfattning att kvalitets- och effektivitetsuppföljningar måste genomföras kontinuerligt för att vi ska veta om våra gemensamma resurser nyttjas ändamålsenligt. Den

socialdemokratiska nämndsgruppen har begärt konsekvensanalyser av planerade konkurrensutsättningar men förslaget har ännu inte genomförts.

Vår ståndpunkt är också att en del av förvaltningens verksamhet som är konkurrensutsatt idag bör återgå till att utföras av förvaltningens egen personal. I vår budget och planeringsdirektiv för Halmstad har vi beräknat att kommunen kan tjäna uppemot 5 Mkr på detta. Till saken hör även att bland annat HFAB har valt att ta in delar av sin förvaltningsdrift som tidigare var upphandlad. Företaget märker att detta har gynnat såväl kvaliteten som effektiviteten. Vi tror att kommunen kan göra liknande vinster.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Gymnasieskolan

Friskoleetableringarna ökar snabbt i Halmstad. I dagsläget räknar man med att friskolorna har ca 25 % av "marknaden" i kommunen samt att trenden kommer att fortsätta.

Fristående skolor i Halmstad är bland annat Aspero idrottsgymnasium, Drottningblankas gymnasium, Wallbergsskolan, Halmstads praktiska gymnasium, John Bauer, Ljud- och bildskolan. Plusgymnasiet startar sin verksamhet i kommunen hösten 2012.

Den primära konsekvensen av den här utvecklingen är att det råder en överetablering av fristående skolor i kommunen. Effekten av överetableringen blir att kommunens kostnader ökar; förvaltningens kostnader ökade med ca 10 Mkr år 2010 med anledning av detta.

Likaså har en del andra kvalitetsbrister framkommit. Generellt sett har friskolorna lägre lärartäthet, fler lärarlösa lektioner, fler obehöriga lärare och sämre utrustade skolor där bland annat skolbibliotek och skolmat kan saknas. Nyligen konstaterades i Skolinspektionens rapport att Wallbergska skolan hade otillräcklig dokumentation om vilka åtgärder som behövs för att elever ska uppnå satta mål.

Vuxenutbildningen

Den borgerliga majoriteten i förvaltningen beslutade nyligen att i princip hela vuxenutbildningen i kommunen ska konkurrensutsättas. Därmed privatiseras en kärnverksamhet som är central för kompetensutveckling och matchning på arbetsmarknaden.

Den socialdemokratiska gruppen i nämnden ville att kommunfullmäktige skulle få besluta i frågan men förslaget avslogs av den borgerliga majoriteten,

Alliansen i nämnden har dessutom beslutat att lägga ner kommunens uppdragsutbildning och därmed helt lämnat över den till den privata marknaden.

Daglig sysselsättning

Alliansledamöterna i nämnden har signalerat att kommunens dagliga sysselsättning ska signaleras. Detta trots protester från personer som deltar i verksamheten. Detta är ofta personer som är i behov av särskilt stöd och som behöver lugn och ro i vardagen.

Socialnämnden

Socialnämnden är en av de nämnderna med högst tryck på sig att privatisera. Planerna för förstudier är omfattande. Att det genomförs förstudier säger dock väldigt lite kring vad de innehåller och hur omfattande konsekvensanalyser och andra viktiga parametrar som finns med.

Nu håller förvaltningen som bäst på att göra förstudier inom de fyra områdena Kriscentrum, Avanti/Althea, Habiliteringen samt Bostad med särskild service (gruppboheter). Det finns två uppföljningsenkäter gjorda med avseende på vårdens kvalitet gjorda inom gruppboheterna. Där den kommunala driften jämförs med den privata och i det här fallet Carema. Femklövern vill med detta påvisa att den privata driften är lika bra som den kommunala men vi är inte av samma uppfattning. Ett exempel på detta är datainmatning av patientens dagsform. Femklövern har tagit fasta på att det inom den kommunala sektorn inte är alla som för in uppgifter vilket det är inom den privata. Den privata delen är en ny verksamhet som alla från början går in i och med deras direktiv på hur verksamheten skall skötas. I den kommunala, som redan existerar, får personalen lära om och sådant tar tid.

Vad det gäller Kriscentrum anser vi att det är för tidigt att konkurrensutsätta denna verksamhet som ännu inte riktigt har funnit sin arbetsform. Femklövern har antytt att de vill se över det ekonomiska stödet till föreningarna och utifrån detta så ser vi ett samband med en eventuell konkurrensutsättning med avseende på Avanti/Althea. Bostad

med särskild service (gruppbestäder), anser femklövern är ett bra område som är konkurrensutsatt och verkar vara nöjda med det som Carema hittills har levererat. De anser att på grund av konkurrensutsättningen så blir de av kommunen drivna gruppbestäder allt mer alerta i sitt förhållande till de givna uppsatta målen.

Tidsplan:

- April 2011, Beslut tas om förlängning utav Caremas avtal angående gruppbestäder.
- Beslutet gäller fram till och med februari 2014.
- Augusti 2011, Förstudien för Kriscentrum påbörjas.
- Oktober 2011, Förstudie för Avanti/Althea påbörjas.
- December 2011, Förstudien för Kriscentrum redovisas för nämnden.
- Februari 2012, Förstudie för Avanti/Althea redovisas för nämnden.
- Februari 2012, Förstudie för habiliteringen påbörjas.
- Augusti 2012, Förstudie för habiliteringen redovisas för nämnden.
- September 2012, Förstudie för Bostad med särskild service, gruppbestäder, påbörjas.
- December 2012, Förstudie för Bostad med särskild service redovisas, (gruppbestäder) för nämnden.
- Mars 2013, eventuellt ny upphandling med avseende på Bostad med särskild service (gruppbestäder) skall vara gjord.
- April 2013, Eventuellt nytt avtal tecknas med ny eller gammal aktör med avseende på Bostad med särskild service, (gruppbestäder).

Kulturnämnden

Under hösten 2011 beslutade Alliansen i nämnden att konkurrensutsätta delar av drama- och teaterverksamheten i nämnden.

Privatiseringens konsekvenser

Skattelöseri och stympad välfärd

Gemensamma resurser tänkta för välfärd ska användas till välfärd.

Idag går stora summor av våra skattepengar till privata ägare som tar ut vinster genom att göra avkall på kvaliteten i välfärden, eller genom att välja bort medborgare med stora behov. Den yttersta konsekvensen av det här är att medborgarnas behov och trygghet inte tillgodoses.

Utsatt personal

Det har framkommit med all tydlighet att privatiseringar av välfärden tenderar till att leda till oro bland personalen. Det är vanligt förekommande att personal protesterar mot konkurrensutsättningar vilket visar på att utförsäljningarna inte är förankrade bland de anställda.

Trenden är också att personaluppsägningar följer med privatisering av en verksamhet eftersom en markant vinstmarginal kan åstadkommas genom personalnedskärningar. Förutom att anställda förlorar sina jobb är konsekvensen att exempelvis fristående skolor eller privata äldreboenden har en lägre personaltäthet vilket försämrar kvaliteten.

Dessutom inskränks personalens rättigheter vid privatiseringar.

Personalen inom kommunens egen verksamhet har till exempel så kallad meddelarfrihet som ger dem rätt att påtala brister i verksamheten utan att röja sin identitet. Denna meddelarfrihet finns inte i privata företag vilket

medför att personalen riskerar sin anställning vid kritik mot sin arbetsgivare.

Fragmentiserad kommun och mer byråkrati

Ytterligare en allvarlig konsekvens av privatiseringar är att kommunen fragmentiseras. Vid konkurrensutsättning delas ofta en sammanhållen verksamhet upp i flera olika delar eftersom flera företag delar på helheten. Exempelvis kan det handla om att en skola drivs av ett företag medan skolans elevhälsa drivs av en annan part och skolans lokalskötsel görs av en tredje part. Detta gör att kommunens möjlighet att påverka helheten försämras väsentligt.

Det demokratiskt inflytande, insynen och tillsynen begränsas också starkt vid privatiseringar. Kommunen saknar bland annat möjlighet att direkt kontrollera hur ett företag sköter en konkurrensutsatt företag, till exempel ett äldreboende. Kommunen kan inte heller kontrollera hur ett företag fördelar skattemedel som kommunen själv har anslagit. Detta är i grunden ett demokratiskt underskott eftersom skattemedel används för att finansiera de privata bolagen som övertagit kommunens verksamhet. Det omvända borde gälla; det vill säga att allmänheten ska kunna utkräva insyn i verksamheter som finansieras via skattemedel.

Våra besked

- Skattemedel ska användas till välfärd, inte vinstuttag. Vi vill därför att skattpengar som idag rinner ut via vinstuttag ska återinvesteras i välfärden för kvalitetshöjningar.
- Vi säger nej till nya privatiseringar så länge dagens privatiseringar inte har utvärderats grundligt.
- Vi är beredda att omedelbart säga upp avtal med privata utförare där verksamhetens kvalitet är bristfällig.
- Vi kommer att verka för intraprenader i kommunen. Det vill säga att personalen själva får driva sin verksamhet.
- Vi vill förbättra karriärmöjligheterna för personalen i Halmstads kommun, framför allt på utförarnivå. Vi tror att kopplingen mellan nöjda anställda och kvalitet är stark.

Källor:

Beslut om tillstånd för fristående skolor – ansökningsomgång 2011, preliminär statistik, Skolinspektionen (2011)

Demokrati utan ansvar, Demokratirådets rapport (2002) SNS Förlag

Konkurrens ingen mirakelmedicin, Dagens Samhälle (nr 30 2011)

Konkurrensens konsekvenser. Vad händer med svensk välfärd? Hartman et al. SNS Förlag (2011)

Governing Complex Societies – Trajectories and Scenarios, Pierre och Peters (2000) Macmillan

Principles for public management Practice: From dichotomies to interdependence, Feldman och Khademian (2005), Edward Elgar Publishing Limited

SKL: Kommuner ovana med privat verksamhet, Svenska dagbladet (7 november 2011)

Skärpt koll av omsorgen, Dagens samhälle (nr39 2011)

Quasi-Markets and Social Policy, Le Grand and Bartlett (1993) Palgrave Macmillan

